

Manifest 5 Nieuw Amsterdam

OMWaNA betekent: Oudere Migranten Werken aan een Nieuw Amsterdam. OMWaNA is in 2005 begonnen als een initiatief van oudere Amsterdammers van Surinaamse, Marokkaanse en Turkse afkomst. Inmiddels zijn ook jongere migranten, vluchtelingen en autochtone Amsterdammers van allerlei leeftijden actief binnen het project. Het OMWaNA kent een stedelijke kerngroep en vier stadsdeelgroepen. Samen werken zij aan een sociaal, vrolijk en leefbaar Nieuw Amsterdam.

* * *

Wij zijn een groep Amsterdammers van Turkse, Marokkaanse en Surinaamse afkomst. Samen vormen wij de Stedelijke Kerngroep OMWaNA. De afgelopen twee jaar hebben wij met elkaar gesproken over onze positie in de Amsterdamse samenleving. Daarbij hebben we ons geconcentreerd op de thema's opvoeding, wonen en veiligheid, sociale verantwoordelijkheid en verbondenheid met het land van herkomst. Per thema hebben wij een manifest uitgegeven. In vier stadsdelen hebben groepen bewoners de thema's van het OMWaNA uitgewerkt in creatieve programma's en producten, zoals theater, film, muziek, beeldende kunst en belevingsprojecten.

Met dit vijfde en laatste OMWaNA manifest willen wij de Amsterdamse samenleving en het bestuur van deze stad duidelijk maken wat onze standpunten zijn en hoe wij de toekomst van Amsterdam zien. Wij doen dit onder de noemer Nieuw Amsterdam. Wat ons betreft begint dit Nieuw Amsterdam vandaag!

In Nieuw Amsterdam staan de mogelijkheden en kansen van mensen om op verschillende manieren mee te doen, voorop. De inwoners van Nieuw Amsterdam voelen zich elk op hun eigen manier verbonden met de stad. Zij weten dat zij een bijdrage aan de samenleving kunnen leveren, zonder dat ze hun achtergronden hoeven te verloochenen.

Nieuw Amsterdam gaat over meedoen, door te werken, door te zorgen en door verantwoordelijkheid te nemen voor je eigen leven en voor je omgeving. Meedoen gaat niet over groepen, maar over mensen, ontplooiing en ontwikkeling, creativiteit en betrokkenheid. Het gaat om de talenten van mensen en hun mogelijkheden om die in te zetten, voor hun eigen ontwikkeling én voor de samenleving, door te zijn wie je bent met je eigen achtergrond en eigen roots. Door de nadruk te leggen op meedoen voelen wij ons tegelijkertijd Amsterdammer én wereldburger.

In Nieuw Amsterdam voert de overheid een actief meedoenbeleid. Dat ruimte schept voor initiatieven van Amsterdammers. Het speelt in op de talenten van mensen en gaat uit van de gedachte dat actieve Amsterdammers betrokken Amsterdammers zijn. Het meedoen beleid is niet vrijblijvend. Er zijn een aantal duidelijke verplichtingen die voor iedereen gelijk zijn,

zoals beheersing van de Nederlandse taal, basiskennis van de Nederlandse samenleving en het naleven van wetten en regels. Maar het legt ook een directe verantwoordelijkheid bij de landelijke en gemeentelijke overheid. Zaken als kwalitatief goed onderwijs voor iedereen, een zorgstelsel waarin de verantwoordelijkheden van mensen en organisaties helder zijn, een schone en leefbare omgeving, goede en betaalbare huisvesting en het tegengaan van segregatie in wijken en scholen behoren tot de primaire verantwoordelijkheid van de overheid en kunnen niet afgewenteld worden op de burger.

* * *

In OMWaNA stellen wij vier kernthema's centraal die Nieuw Amsterdammers direct raken en waar en waar men hun mening over wil laten horen.

Opvoeding

Het valt op dat in het hele debat over opvoeding ouders met een andere culturele achtergrond erg vaak ontbreken. Er wordt veel gedacht dat ouders afwezig en weinig betrokken zijn. Maar er wordt juist nauwelijks met ouders gesproken over hun ideeën en hun wensen. Uit de ervaringen van OMWaNA blijkt dat ouders een enorme behoefte hebben om met elkaar in een open gesprek ervaringen en denkbeelden over opvoeding uit te wisselen. Zij willen praten over de positieve en negatieve kanten van hun eigen opvoeding en kijken hoe ze vanuit die ervaringen hun kinderen in deze dynamische samenleving kunnen opvoeden.

In Nieuw Amsterdam staan ouders niet alleen. Opvoeden is een van de moeilijkste taken die er zijn, zeker als je in een nieuwe samenleving terecht komt. Ouders weten dat ze meedoen aan een breder gesprek over wat opvoeden vanuit een andere culturele achtergrond inhoudt. Ze denken zelf actief na over de vraag welke waarden ze belangrijk vinden en hoe ze die willen overdragen aan hun kinderen. In elke buurt bestaan kringen van ouders met kinderen van ongeveer dezelfde leeftijd, die op basis van hun eigen 'agenda' ervaringen en denkbeelden uitwisselen en die elkaar tot steun kunnen zijn. Deze kringen worden door scholen en buurtorganisaties ondersteund, op basis van eenvoudige programma's. Tezamen vormen de kringen een netwerk van ouders die ook in het bredere maatschappelijke debat hun stem laten horen.

Dit betekent dat ouders in Nieuw Amsterdam hun kinderen kennen en er voor zorgen dat hun kinderen ook weten wie hun ouders zijn. Ouders en kinderen praten veelvuldig met elkaar en de ouders luisteren ook naar de mening van de kinderen. Ouders vergeten hun eigen geschiedenis en culturele bagage niet, maar luisteren met oren van nu.

Zij zijn zich bewust van het belang van duidelijke afspraken en regels, bijvoorbeeld over bed- en etenstijden en fatsoenlijk omgaan met elkaar. Ze helpen hun kinderen om te gaan met de verschillen die er kunnen bestaan tussen de regels van thuis en die van de school of van de straat. In Nieuw Amsterdam behandelen ouders hun zonen en dochters gelijkwaardig. Ze praten met hun dochters en zonen over de vraag wat gelijkwaardig is en luisteren naar wat zij ervan vinden. Ze weten ook dat zij verantwoordelijk zijn voor wat hun kinderen op straat doen. Ze praten met hun kinderen over wie hun vrienden zijn en laten merken dat ze zich verantwoordelijk voelen. Ze zien hun gezin niet als een eiland en zijn niet bang om actief contacten te leggen met hun burens of met de school, zelfs als ze de taal niet goed spreken.

Op de basisscholen voelen ouders zich kind aan huis. Ze doen waar mogelijk actief mee als voorleesmoeders en begeleiders van uitstapjes en weten zich door de leerkrachten gehoord als het gaat om de vorderingen van hun kind. Ze worden niet alleen op de hoogte gesteld als

het misgaat, maar ook als het goed gaat met hun kind. Op de middelbare scholen werken ouders, scholen en betrokken organisaties samen om jongeren positieve voorbeelden te geven en te zorgen dat ze met zelfvertrouwen over hun toekomst nadenken. Ze gaan uit van het principe dat ieder kind talenten heeft en dat creativiteit nodig is om die talenten tot ontwikkeling te brengen. Op de scholen zijn dan ook veel programma's waarin jongeren hun talenten op het gebied van zang, dans, taal en wetenschap kunnen ontwikkelen.

Wonen en veiligheid

Politici en bestuurders van woningcorporaties hebben de mond vol over bewonersparticipatie. Maar de bewoners vinden dat veel besluiten over de inrichting van nieuwe wijken en de verdeling van woonruimte over hun hoofd worden genomen. Als bewoners wel betrokken worden, is dit vaak aan het einde van het traject en is onduidelijk wat de betekenis van hun inbreng is. Ook gebeurt het maar al te vaak dat bewoners tegen elkaar uitgespeeld worden. Tijdens de uitvoering van OMWaNA hebben we gemerkt dat bewoners van wijken en buurten allerlei beelden hebben van de ideale buurt en dat ze met elkaar tot hele interessante oplossingen komen.

In Nieuw Amsterdam is er veel groen, gemengde wijken, veel ruimte voor vanzelfsprekende ontmoetingen en multifunctionele ruimtes voor theater, muziek, religieuze bijeenkomsten, film, sport en dergelijke. In de wijken vormen de scholen een belangrijk middelpunt, waar men elkaar ontmoet. In de architectuur van openbare gebouwen en huizen zijn de culturele achtergronden van de verschillende bevolkingsgroepen te herkennen. Er zijn mozaïeken, overdekte binnentuinen met palmen, torenflats met boogramen, dakterrassen, wijken in Amsterdamse school, grachtenpanden, moderne flatgebouwen en eengezinswoningen met een tuintje.

Bewoners in Nieuw Amsterdam vinden dat de straat van hen is. Zij worden op creatieve manieren in een vroeg stadium, betrokken bij de plannen voor (her) inrichting van buurten en wijken. Er is ruimte voor kleinschalige initiatieven die ook echt worden uitgevoerd. Bouwen is niet alleen een zaak van architecten, projectontwikkelaars en financiers, maar ook van bewoners. Het zijn immers de bewoners van multicultureel Amsterdam die met elkaar de sfeer en uitstraling van de stad bepalen.

Gemeente, woningcorporaties en bewoners ontwikkelen nieuwe manieren van omgaan met elkaar. Geen inspraakprocedures over reeds vastliggende plannen, maar methoden die een beroep doen op het creatieve vermogen van mensen en de inspiratie die uitgaat van de ontmoeting met verschillende culturen.

Bewoners dragen bij aan de veiligheid in hun buurt door niet onverschillig te zijn, hun kinderen in de gaten te houden en te zorgen dat hun eigen omgeving netjes is. Als het om veiligheid gaat, blijft de gemeente een belangrijke speler. Politie, verkeerstoezicht en reiniging zijn bij uitstek taken die bij de overheid horen. Wijkagenten of buurtregisseurs, die de inwoners van een wijk kennen, vervullen een belangrijke rol bij het oplossen van problemen tussen bewoners en in de communicatie tussen bewoners en overheid.

In Nieuw Amsterdam worden jongeren niet gezien als potentiële overlast veroorzakers, maar als jonge mensen die op zoek zijn naar een sociale omgeving. Als er problemen met jongeren zijn, wordt niet als eerste gedacht aan repressieve maatregelen. Ouders, buurtwerkers, politie en bewonersorganisaties gaan met overlast bezorgende jongeren in gesprek en dagen hen uit om mee de oplossingen te formuleren. Ze laten de jongeren uitspreken wie ze zijn en wat ze willen en zoeken met elkaar naar creatieve manieren om de overlast te beperken. Voor jongeren waar noch de ouders, noch de omgeving grip op

hebben, worden strenge maatregelen getroffen die gericht zijn op opvoeden in plaats van op straffen.

Sociale verantwoordelijkheid

De laatste tijd zijn er veel klachten te horen over gebrek aan sociale verantwoordelijkheid bij burgers en allerlei vormen van 'hufterig' gedrag. Als nieuwe Amsterdammers worden wij bijvoorbeeld regelmatig met discriminatie geconfronteerd. Wij vinden dat asociaal gedrag en discriminatie bestreden moeten worden, maar denken niet dat klagen over het gedrag van anderen veel oplost. Voor ons heeft in Nieuw Amsterdam sociale verantwoordelijkheid vooral betrekking op het eigen gedrag. In het OMWaNA hebben wij ervaren dat sociale verantwoordelijkheid geen zware plicht is, maar een leuke uitdaging. Door als (buurt)bewoners samen te werken aan een theaterstuk, een film of een kunstwerk, leer je elkaar niet alleen van een heel andere kant kennen, je draagt ook bij aan de sfeer en de levendigheid van je buurt. Samen een product maken waar je trots op bent, schept banden die veel diepgaander zijn dan alleen samen een kopje koffie drinken.

In Nieuw Amsterdam bemoeien mensen zich op een positieve manier met hun omgeving en met elkaar, hebben ze respect voor de keuzes van anderen en nemen ondernemen ze zelf initiatieven. Dit wil niet zeggen dat iedereen verplicht is om van alles voor anderen te doen. Vreedzaam samenleven met je burens of je kinderen opvoeden tot verantwoordelijke burgers zijn ook vormen van sociale verantwoordelijkheid. In de landen waar wij oorspronkelijk vandaan komen is sociale verantwoordelijkheid en zorg voor elkaar, mede doordat er minder sociale voorzieningen zijn, nog heel vanzelfsprekend. Wij vinden die aandacht en warmte voor elkaar en voor de omgeving erg belangrijk.

Nieuw Amsterdam is een stad waarin het individu belangrijk is. Maar ook een stad waar nieuwe manieren van sociale verantwoordelijkheid worden ontwikkeld die mensen de ruimte geven om zich zelf te zijn en ze het gevoel geven dat ze belangrijk zijn en erbij horen. Sociale verantwoordelijkheid in Nieuw Amsterdam is niet gericht op problemen en het corrigeren van anderen, maar op kansen en mogelijkheden om, vanuit je zelf iets voor en met een ander te doen. Er zijn dan ook heel veel verschillende manieren waarop mensen hun sociale verantwoordelijkheid tonen. Bijvoorbeeld door voor iemand te zorgen, door samen een theaterstuk te maken of door een tentoonstelling over hun land van herkomst te organiseren.

In Nieuw Amsterdam zijn bedrijven, scholen en overheidsdiensten alert op vormen van discriminatie binnen hun eigen organisatie. Zij stellen zich zelf de vraag "Doen wij wel genoeg en kijken wij niet standaard met een negatieve blik naar bepaalde groepen jongeren?" Waar nodig veranderen zij hun gedrag.

Op scholen wordt er aandacht besteed aan het op positieve wijze weerbaar maken van jongeren, zodat ze hun eigen waarde kennen en niet bij de eerste afwijzing voor een stageplek denken dat ze gediscrimineerd worden en daarom afhaken.

Soms is het nemen van sociale verantwoordelijkheid een persoonlijke aangelegenheid. Voor andere initiatieven hebben mensen steun van de gemeente nodig. In Nieuw Amsterdam dragen de gemeente en de stadsdelen actief verantwoordelijkheid voor het creëren van plekken waar mensen zich kunnen uiten, waar ze kunnen laten zien wat ze in huis hebben en waar ze samen met andere hun dromen kunnen realiseren. Dat betekent dat er ook kleine geldbedragen beschikbaar zijn om concrete initiatieven te ondersteunen.

Verbondenheid met het land van herkomst

In de politieke en maatschappelijke discussies van nu lijkt het erop of je als persoon van een andere culturele achtergrond alleen kunt meedoen als je de banden met je land van herkomst vergeet. Wij zijn van mening dat dit een onmogelijke eis is. Ook als je van een tweede of derde generatie bent, is het belangrijk om je eigen achtergronden en geschiedenis te kennen. Als je die niet kent en als je geen waardering hebt voor je afkomst, dan word je een zoekende die nergens kan aarden. Afwijzing door anderen van iemands cultuur of religie kan leiden tot verharding en maken dat mensen zich afkeren van de samenleving. Identiteit is in onze opvatting geen vaststaand gegeven. Je identiteit ontwikkelt zich je leven lang. De plek die verschillende culturen en achtergronden daarin innemen kan wisselen. Belangrijk is dat jongeren de kans krijgen meerdere identiteiten uit te proberen, om er achter te komen wie ze zelf eigenlijk zijn.

Vaak dromen wij nog van het land waar (onze ouders) vandaan komen. Wij ruiken de geuren, proeven het eten en de sfeer. Het land van herkomst zit in ons. Maar ook zijn we Nieuwe Amsterdammers en houden wij van onze stad. Uit de gesprekken van OMWANA blijkt dat wij blij zijn om de rijkdom van meerdere culturen in ons dragen. De roep tot afschaffen van een dubbele nationaliteit vinden wij een heel verkeerd signaal. Hierdoor lijkt het net of de verbondenheid met het land van herkomst een negatief verschijnsel is. In een globaliserende wereld zou de mogelijkheid van het hebben van meerdere nationaliteiten juist bevorderd moeten worden.

Wij houden van Nieuw Amsterdam om haar geschiedenis, om haar gebouwen en om haar multiculturele en dynamische uitstraling. In deze stad kan iedereen een volwaardig burger zijn en zich tegelijkertijd verbonden voelen met meerdere culturen en andere landen. De manieren waarop mensen de verbondenheid met meerdere culturen in hun leven tot uitdrukking brengen, verschilt van mens tot mens en van generatie tot generatie. Of het nu is door met heimwee terug te denken aan Tempoe doeloe, door crossover muziek te maken of door een bepaalde godsdienst te belijden, belangrijk is dat mensen een manier kiezen die bij hun past en dat de maatschappij ruimte biedt voor hun beleving, zodat ze zich niet afgewezen, maar opgenomen voelen.

Nieuw Amsterdam is gastvrij. Eten en koken hebben een belangrijke functie. Door elkaars eten te eten, laat je zien dat je open staat voor nieuwe invloeden en dat je de tijd neemt om elkaar te leren kennen. Voor iemand een maaltijd bereiden en die samen opeten toont dat je bereid bent om voor elkaar te zorgen. Producten uit andere landen geven je de kans om te vertellen over andere culturen. Hierdoor gaan deze leven en kun je iets van jezelf en van je verleden laten zien.

In Nieuw Amsterdam zijn het juist de jongeren die zorgen voor nieuwe impulsen door vanuit verschillende achtergronden nieuwe cultuurvormen te ontwikkelen. De kracht van crossover muziek als die van Babak-o-doestan, een tentoonstelling als El Hema en een theaterproductie als De rode schoenen van Hasan, laten zien dat Nieuw Amsterdam een dynamische stad is waar mensen zelfbewust hun identiteit kiezen en waar ze hun creativiteit tot inzet maken van sociale, economische en culturele ontwikkelingen.

Amsterdam, 21 oktober 2007

De stedelijke kerngroep OMWANA

Naïma Abrari, Nadia Bouras, Ahmed Canga, Jack Claver, Kenneth Echteld, Carmen Elskamp, Rudy Emanuels, Abdellah Hassnaoui, John Hiwat, Najia Slifane, Yasemin Türkmen, Canan Uyar, Mehmet Uygun, Simone Veldema.

Bijlage

De politieke standpunten van OMWaNA

Geen integratiebeleid

Nieuw Amsterdam kent geen integratiebeleid maar een participatiebeleid. Integratiebeleid schakelt mensen gelijk en gaat uit van de grootste gemene deler. Het vraagt mensen zich aan te passen aan een identiteit en cultuur die moeilijk grijpbaar is. Participatiebeleid daarentegen gaat uit van de mogelijkheden van mensen om vanuit hun eigen kaders mee te doen aan de samenleving. Participatiebeleid richt zich op het ontwikkelen van (nieuwe) vormen van meedoen en het scholen van mensen om mee te kunnen doen. Het schept ruimte voor mensen om zelf initiatieven te nemen.

Opvoeding gaat over inhoud

Het maatschappelijk debat over opvoeding en onderwijs wordt veel te eenzijdig gevoerd. Het lijkt alleen maar te gaan over organisatorische vraagstukken en stelselwijzigingen. In Nieuw Amsterdam zijn de verantwoordelijkheden van ouders, scholen, jeugdzorg en stadsdelen helder omschreven. Niemand kan zich achter de ander verschuilen en er wordt nauw samengewerkt. Ouders worden niet als schuldig gezien maar als mensen die mee verantwoordelijkheid dragen voor de toekomst van hun kinderen. Er wordt geïnvesteerd in initiatieven die ouders in staat stellen met elkaar en met hun omgeving te praten over opvoeding en de vraagstukken die zij daarbij tegenkomen. Er is ook financiële ruimte voor de gesprekken tussen de verschillende generaties over waar het bij de opvoeding om gaat en welke ontwikkelingen belangrijk zijn.

Stadsvernieuwing kan niet zonder bewoners

Langzaam dringt het door. Je kunt niet werken aan prachtwijken als je de bewoners niet de kans geeft om zelf actief mee te denken en mee te praten. Stadsvernieuwingbeleid in Nieuw Amsterdam ziet bewoners niet alleen als onderwerp van hun beleid of als vrijwilligers, maar geeft hun ook de kansen om eigen plannen te realiseren en hun buurt en wijk een eigen karakteristieke uitstraling te geven. Bewoners staan niet aan het einde van het traject, maar aan het begin en er wordt actief in hun bijdrage geïnvesteerd.

Meer dan de boel bij elkaar houden

Sociale verantwoordelijkheid is iets anders dan de boel een beetje bij elkaar houden. Sociale verantwoordelijkheid gaat over het eigen gedrag van inwoners van Amsterdam en de keuzes die zij maken om zich betrokken te voelen bij hun familie, omgeving en stad. Aandacht en warmte voor elkaar en voor de omgeving zijn belangrijke kenmerken van burgerinitiatieven. De politiek faciliteert de initiatieven van bewoners niet alleen door middel van projectgelden, maar ook door de inzet van structurele budgetten, die eenvoudig zijn aan te spreken.

Diversiteit en creativiteit als handelsmerk

De nadruk op integratie en het afkeuren van zichtbare banden met andere culturen wekt gevoelens van uitsluiting in de hand. In Nieuw Amsterdam zet de politiek in op een beleid dat mensen de mogelijkheid biedt om trots te zijn op hun afkomst en van daaruit een creatieve impuls te geven aan de ontwikkeling van Amsterdam als dynamische middelgrote stad met een internationale uitstraling. De creatieve industrie en de creativiteit van de diverse bewoners vormen het handelsmerk van Nieuw Amsterdam.